

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

6. Sınıf

SOSYAL BİLGİLER

CEVAP ANAHTARI

İÇİNDEKİLER

3

SB.6.3.4. XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini özetleyebilme

- a) XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkide bulunan siyasi faaliyetler ve askerî mücadeleleri çözümler.
- b) XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkide bulunan siyasi faaliyetler ve askerî mücadeleleri sınıflandırır.
- c) XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini yorumlar.

12

SB.6.4.1. Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları çözümleyebilme

- a) Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları belirler.
- b) Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurlar arasındaki ilişkiyi belirler.

18

SB.6.4.2. Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yorumlayabilme

- a) Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini inceler.
- b) Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yazılı, görsel veya dijital yollarla sunar.
- c) Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini ifade eder.

24

SB.6.4.3. Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini sorgulayabilme

- a) Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini tanımlar.
- b) Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında sorular sorar (5N1K).
- c) Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında bilgi toplar.
- ç) Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında topladığı bilgileri güncellik ve bilimsellik açısından değerlendirir.
- d) Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında doğruluğunu değerlendirdiği bilgilerden hareketle çıkarımlar yapar.

Arkeolojik bir kazı sırasında, 1070 - 1240 yılları arasında Anadolu'nun farklı yerlerini gezmiş ancak zamanla ismi unutulmuş bir seyyahın seyahatnamesi bulundu. Seyahatnamenin içinde birçok not ve harita var. Müze müdürlüğü bu belgeleri düzenleyip "Anadolu Nasıl Türkiye Oldu?" temalı bir sergi açmak istiyor.

Sizin göreviniz belgeleri incelemek, sınıflandırmak ve Anadolu'nun değişim hikâyesini tamamlamak.

A.

YURT AÇAN SAVAŞ

Seyyahın Notu

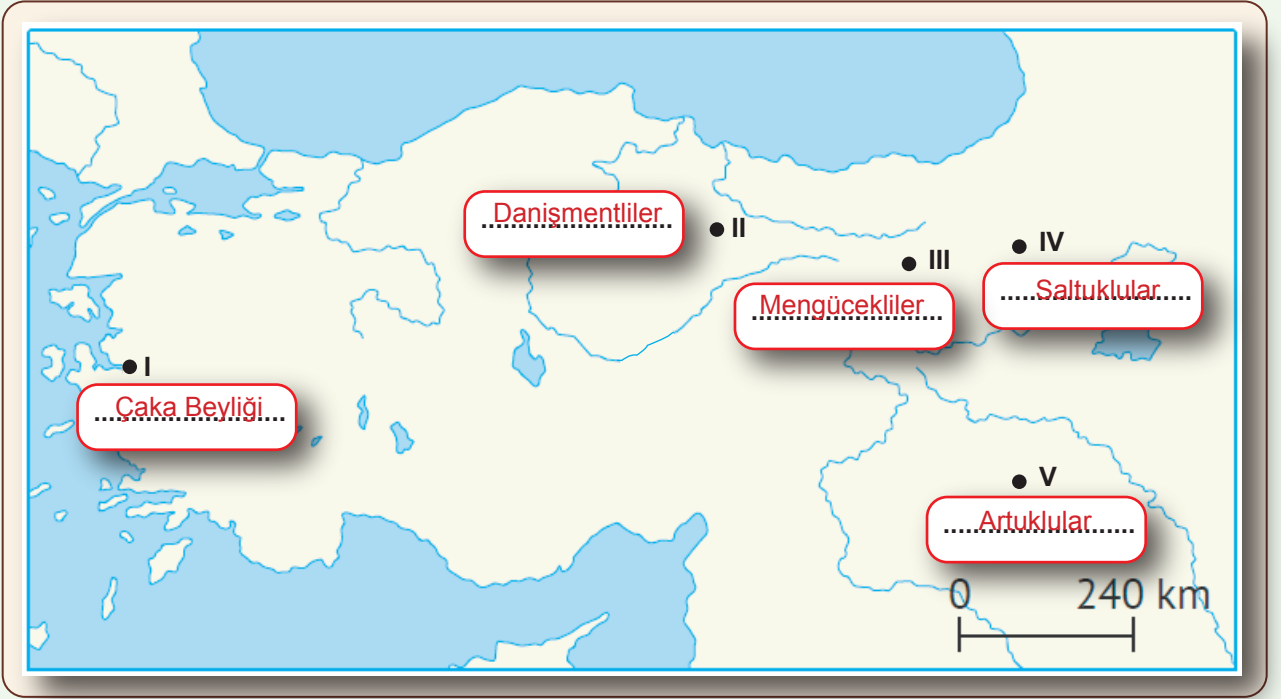
1071 yılı Malazgirt Ovası'nda büyük bir savaşa sahne oldu. Bizans İmparatoru Romen Diyojen (Romanos Diogenes) Anadolu'daki hâkimiyetini korumak ve Türkleri Anadolu'dan atmak için Büyük Selçuklu Devleti sultanı Alparslan'la büyük bir savaşa tutuştu. Sultan Alparslan uyguladığı hilal taktiği sayesinde Romen Diyojen'i büyük bir yenilgiye uğrattı. Malazgirt Savaşı denilen bu savaşta Anadolu'nun kapıları Türklere açıldı. Türkler Anadolu'yu yurt edinmeye başladı.

Bu savaştan sonra Anadolu'nun farklı yerlerinde Türk beylikleri kuruldu. Erzurum ve çevresinde Saltuklular; Erzincan, Kemah ve Divriği'de Mengücekliler; Tokat, Amasya ve Sivas çevresinde Danişmentliler; İzmir ve çevresinde Çaka Beyliği; Diyarbakır, Mardin, Hasankeyf çevresinde Artuklular beylikleri kuruldu.

1. Seyyahın "Yurt Açan Savaş" notundan Malazgirt Savaşı ile ilgili sergide vurgulanması gereken iki önemli durumu yazınız.

Sergide vurgulanması gereken iki önemli durum Anadolu'nun kapılarının Türklere açılması ve Sultan Alparslan'ın Hilâl taktiği stratejisini savaşta uygulamasıdır.

2. Seyyahın notunda İlk Türk beyliklerinin kuruldukları yerlerle ilgili bilgiler yazıyordu. Buna göre beylikleri dilsiz harita üzerinde doğru yerlere yerleştiriniz. Bu harita sergi için önemli!

İlk Türk Beylikleri Dilsiz Haritası

3. Müze müdürü sergide seyyahın notunda geçen Anadolu'daki Türk beylikleri ile ilgili ayrıntılı bilgilerin de yer almasını istiyor. Bu beyliklerden birini seçerek aşağıda istenen bilgiler doğrultusunda taslak bir belge oluşturunuz.

	Beyliğin adı: Artuklular
	Kurulduğu yer ve tarih: Mardin, Diyarbakır ve Hasankeyf çevresi (1102 - 1409)
	Önemli eserleri: Mardin Ulu Camii, Hatuniye Medresesi, Malabadi Köprüsü
	Anadolu'ya katkıları: Bölgede bilim ve sanatın gelişmesini sağlamışlardır. Özellikle ünlü sibernetik bilgini El-Cezeri bu beylik döneminde yaşamıştır. İpek Yolu üzerindeki ticaret şehirlerini imar ederek Anadolu'nun iktisadi gücünü artırmışlardır.

Seyyahın Notu

“Yıl 1176. Miryokefalon Vadisi büyük bir savaşa sahne oldu. Bizans'ın Anadolu'yu geri alma ümidi bu dar geçitte, II. Kılıç Arslan'ın stratejisiyle son buldu. II. Kılıç Arslan Miryokefalon geçidinde sıkıştırdığı Bizans'a büyük bir darbe vurdu. Artık Avrupalılar buraya 'Land of Romans' (Romalıların Toprağı) değil, 'Turchia' (Türkiye) diyorlar.”

Sergi günü ziyaretçilere 1176 yılında yayımlanmış temsili bir gazete hediye edilecek. O günün şartlarını da düşünerek Miryokefalon Zaferi'ni duyuracak bir gazete tasarlayınız.

Tarih:

MANŞET: ANADOLU'NUN TAPUSU ALINDI: BİZANS'IN UMUTLARI SUYA
DÜŞTÜ!

ALT BAŞLIK: Sultan II. Kılıç Arslan, imparatorluk ordusunu dize getirdi.

Denizli yakınlarındaki Miryokefalon vadisinde gerçekleşen meydan savaşında, Türkiye Selçuklu ordusu büyük bir zafer kazandı. Bizans İmparatoru Manuel Komnenos, Anadolu topraklarını Türklerden geri alma hayaliyle çıktığı bu yolda ağır bir yenilgiye uğradı.

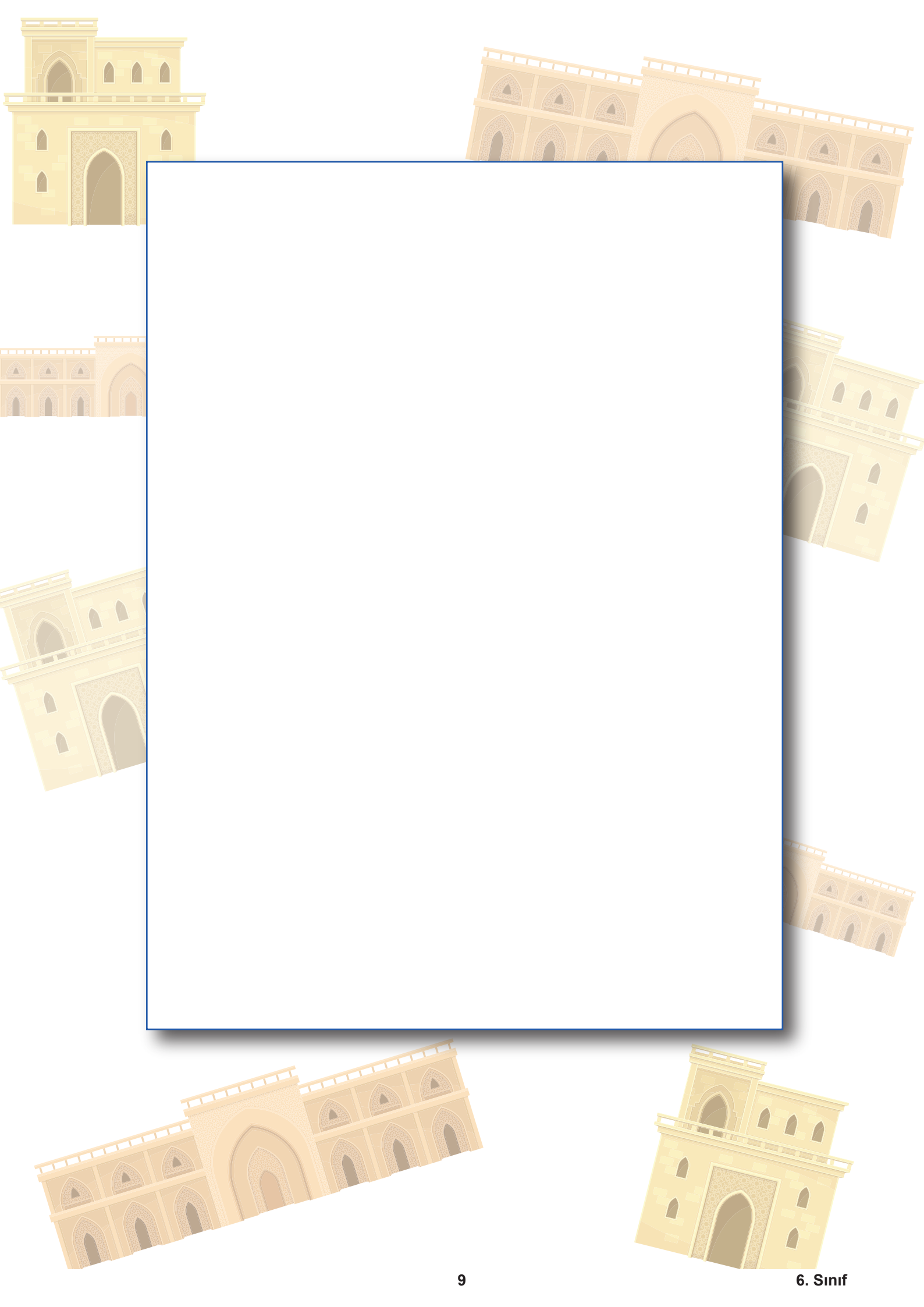

C.

Seyyahın Notu

“Savaşlar bittiğinde kılıç kınına girer, kalem ve çekiç konuşur. XIII. yüzyıl Anadolu’sunda bir şehre girdiğimde beni ‘Ahiler’ karşıladı. Bu şehirde insanlar güvenli bir şekilde ticaretlerini yapıyor, barış içerisinde yaşıyor, kervansaraylarda ücretsiz olarak ağırlanıyordu. Bilim insanları el üstünde tutuluyor, çalışmaları destekleniyordu.”

Serginin son bölümünde “Şehirlerin İmarı” konusu işlenecek. Seyyahın notunu da dikkate alarak serginin son bölümü için poster hazırlamanız gerekiyor. Posterinizde kervansaraylarda ticaret, ahilik teşkilatı, Mevlana, Yunus Emre veya Hacı Bektaş-ı Veli’ye de yer vermeyi unutmayınız.

Bir Haçlı Şövalyesinin Anıları

Ben Orta Çağ'da Avrupa'da yaşayan bir şövalyeydim. O dönemde hem halk hem de yöneticiler, Kudüs ve çevresindeki kutsal yerlerin Müslümanların elinde olmasından büyük rahatsızlık duyuyordu. Papa bize, bu kutsal şehirleri geri almak için büyük bir sefer düzenlememiz gerektiğini söyledi.

Türkler Anadolu'da hızla ilerliyor, Bizans topraklarını tehdit ediyordu. Bizans İmparatoru, bu durumu durdurmak için bizden yardım istedi. Böylece seferler hem Bizans'ı korumak hem de Türklerin Anadolu'daki gücünü kırmak için bir fırsat olarak görüldü.

Avrupa'da birçok insan fakirdi ve yaşam şartları zordu. Doğu'nun zengin olduğunu, ipek ve baharat gibi çok değerli malların ticaretinin yapıldığını duyuyorduk. Bu nedenle bazıları daha çok kazanç elde etmek, yeni topraklara sahip olmak ve hayatını değiştirmek için sefere katıldı. Ben de hem inancımı korumak hem de daha iyi bir yaşam kurmak umuduyla yola çıktım.

İlk seferlerde bazı başarılar elde ettik. Kudüs'ü kısa bir süreliğine de olsa almayı başardık. Bu, Hristiyan dünyası için büyük bir moral kaynağıydı. Fakat sonraki seferlerde istediğimiz sonuçları alamadık.

Seferlerin sonuçları hem bizim için hem de Avrupa için önemli değişiklikler getirdi. Öncelikle, seferlere katılan pek çok kişi hayatını kaybetti ya da geri dönemedi. Ancak Doğu'da gördüğümüz bilgiyi ve yeni ürünleri Avrupa'ya taşıdık. Böylece Avrupa ile Doğu arasındaki ticaret arttı. Bu süreçte Akdeniz Limanları önem kazandı. Barut kağıt, matbaa ve pusula gibi teknik buluşları seferler sırasında Müslümanlardan öğrendik. Bu buluşlar Avrupa'da büyük değişimlerin yolunu açtı. Ayrıca Doğu'nun bilim, tıp ve mimarideki gelişmelerini Batıya taşıdık. Bunlar Avrupa'nın ilerlemesine katkı sağladı. Yeni fikirler, yeni buluşlar ve yeni tarım ürünleri Avrupa'ya taşındı.

A. Metinden yararlanarak soruları cevaplayınız.

1. Bizans İmparatoru'nun Haçlılardan yardım istemesinin temel nedeni nedir?

Türklerin Anadolu'daki ilerleyişlerini sürdürerek Bizans İmparatorluğunu tehdit etmeleridir.

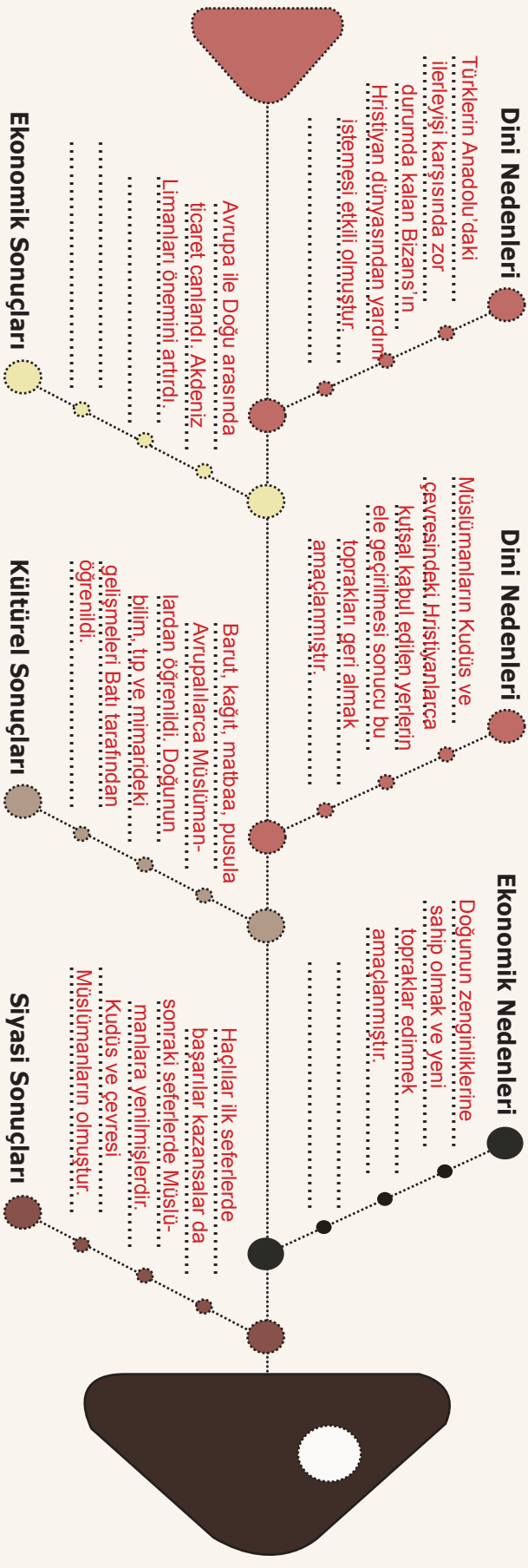
2. Haçlı Seferleri amacına ulaşmış mıdır? Neden?

Haçlı Seferleri başta Kudüs'ün Müslümanlardan alınması gibi başarıya ulaşsa da ilerleyen dönemde Müslümanlar Orta Doğu'daki toprakları Hristiyanlardan geri almışlardır. Haçlıları başarıları geçici süreliğine olmuştur.

B.

Aşağıda verilen balık kılıcı şemasını metinden yararlanarak doldurunuz.

Haçlı Seferlerinin Nedenleri ve Sonuçları

A.

DEMOKRASİ VE MAHALLEMİZ

Mahallemizde yıllardır boş duran bir arazi vardı. Çocuklar orada top oynar, yaşlılar da gelip biraz sohbet ederdi. Ama arazi oldukça düzensizdi; çukurlar, taşlar ve yabancı otlar yüzünden pek güvenli değildi.

Bir sabah okula giderken herkes aynı şeyden konuşuyordu. Belediyeden bir duyuru yapılmıştı:

“Boş araziye ya bir park ya da küçük bir alışveriş merkezi yapılacaktır.”

Mahallede büyük bir heyecan başladı. Herkes farklı bir fikir söylüyordu. Belediye başkanı ise karar vermeden önce halkın görüşünü almak istedi ve biz de 6. sınıf öğrencileri olarak taşın altına elimizi koymak istedik. Öğretmenimiz, “Bu önemli bir sorumluluk, bir komisyon kurup birlikte fikirleri araştıracağız” dediğinde hepimiz heyecanlandık.

Komisyon kurulunca hemen işe başladık. Sınıfımızı üç gruba ayırdık.

Birinci grup, çocuklarla konuştu. Onlar daha çok oyun alanı istiyordu.

İkinci grup, yaşlılarla görüştü. Yaşlılar, yürüyüş yolları ve oturup dinlenebilecekleri gölgeli bir park istediklerini söyledi.

Üçüncü grup ise mahalle esnafıyla konuştu. Esnaf, alışveriş merkezinin mahalleye daha fazla müşteri getireceğini düşünüyor, bu yüzden alışveriş merkezini destekliyordu.

Çalışma sürecince topladığımız bilgileri defterlerimize yazdık. Her fikrin olumlu ve olumsuz yanlarını tartıştık.

Hazırladığımız raporu Belediye Başkanı'na sunduğumuzda o kadar dikkatle dinledi ki kendimizi çok önemli hissettik. Başkan, “Bu kadar güzel çalışılmış bir dilekçe beklemiyordum. Hepinizle gurur duyuyorum” dedi.

“Bu araziye bir park yapılmalı. Çünkü hem çocuklar hem de yaşlılar burayı rahatça kullanabilir. Ayrıca insanlara doğayla iç içe güzel bir alan sunar.” dedi.

Bir yıl sonra mahallemize yepyeni, yemyeşil bir park yapıldı. Parkın açılışını belediye başkanı ile birlikte yaptık ve girişteki tabelayı görünce gurur duydum:

“Bu park, karar alma sürecine katılan çocukların görüşleriyle yapılmıştır.”

Artık o boş arazi bir oyun yeri, bir dinlenme alanı ve mahallemizin en sevilen buluşma noktası oldu. Her gittiğimde, “Bu parkın yapımında benim de emeğim var.” demeyi çok seviyorum.

1. Belediye başkanının boş arazinin kullanımı için halkın fikrini almasını doğru buluyor musunuz? Neden?

Evet, doğru buluyorum. Çünkü demokrasiyle yönetilen toplumlarda, bir karar alınırken o karardan etkile-
necek olan kişilerin görüşlerinin alınması (katılımcılık) en adil yöntemdir. Halkın fikri alındığında, yapıla-
cak olan park veya tesis daha çok sahiplenilir ve ihtiyaca tam olarak cevap verir.

2. Kararın alınmasında kimlerin fikirleri etkili olmuştur? Neden?

Kararın alınmasında en çok 6. sınıf öğrencilerinin (komisyonun) hazırladığı rapor ve yaşlıların fikirleri
etkili olmuştur. Çünkü öğrenciler farklı grupların (çocuklar, yaşlılar, esnaf) görüşlerini sistemli bir şekil-
de toplayıp analiz etmiş ve Belediye Başkanı'na sunmuştur.

3. Siz aynı mahallede olsaydınız hangi kararın alınmasını isterdiniz? Neden?

Ben de park yapılmasını isterdim. Çünkü şehirlerde beton binaların arasında nefes alabileceğimiz, spor yapabileceğimiz ve arkadaşlarımızla güvenle vakit geçirebileceğimiz yeşil alanlara alışveriş merkezinden daha çok ihtiyaç vardır.

4. Öğrencilerin topladığı görüşler kararın şekillenmesinde nasıl rol oynadı?

Öğrencilerin topladığı görüşler, Belediye Başkanı'nın toplumun önceliklerini görmesini sağladı. Özellikle çocukların oyun alanı, yaşlıların ise dinlenme yeri ihtiyacının ortak bir noktada (park projesinde) buluşabileceğini gösteren bu veriler, kararın "park" yönünde verilmesinde belirleyici bir rol oynadı.

DİLEKÇE YAZIYORUM

Kendinizi metindeki 6. sınıf öğrencilerinin yerine koyarak belediyeye bir dilekçe yazınız.

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

Biz A Ortaokulu'nda okuyan 6. sınıf öğrencileriyiz. Mahallemizde bulunan atıl arazinin park mı yoksa alışveriş merkezi mi yapılması gerektiğine dair yaptığımız araştırma sonucunda çocuklar ve yaşlıların isteği doğrultusunda mahallemize park yapılması fikri ağır basmıştır. Mahallemiz adına bu atıl alanın belediye başkanlığınız tarafından parka dönüştürülerek değerlendirilmesini istiyoruz. Bilgilerinize arz ederiz.

Adres:

Telefon:

T.C. Kimlik No:

Tarih

...../...../.....

İmza:

Adı Soyadı:

YEŞİL ALAN PROJESİ VE HALK

A Belediyesi sınırları içerisinde yapılması planlanan “Yeşil Alanların Artırılması Projesi”, halkın her kesiminin ilgi ve desteği ile gündem olmayı başardı.

Proje, ilk olarak bazı vatandaşların belediyeye gönderdikleri dilekçe ve başvurularla gündeme geldi. Kent sakinleri, çocukların oyun oynayabileceği yeşil alanların yetersiz olduğunu belirtti. Bu talep kısa sürede kamuoyunda geniş karşılık buldu. Sosyal medyada başlatılan “Şehrime Daha Fazla Yeşil Alan” etiketi, binlerce kişi tarafından paylaşıldı. Kamuoyu desteği artınca konu yerel meclisin gündemine taşındı.

Çevre konusunda faaliyet gösteren çeşitli sivil toplum kuruluşları (STK’ler), belediyeye bilimsel raporlar sunarak yeşil alanların sağlık ve şehir yaşamı üzerindeki etkilerini anlattı. STK temsilcileri, projeye aktif olarak katkı sundu. Mecliste grubu bulunan siyasi partiler, proje ile ilgili değerlendirmelerini yaparak önerilerini sundu. Bazı partiler çocuk oyun alanlarının artırılmasını isterken, bazıları ise projeye bisiklet yollarının eklenmesini talep etti. Sürecin şeffaf şekilde ilerlemesi için yerel medya kuruluşları haberler yaparak halkı bilgilendirdi. Programlarda uzmanların ve vatandaşların görüşlerine yer verildi, böylece karar alma sürecinde farklı görüşler bir araya gelmiş oldu.

Sonuç olarak belediye, tüm bu unsurların ortak etkisiyle projenin ilk aşamasını onayladığını duyurdu. Yetkililer, “Kararlarımızı halkın ihtiyaçlarını, uzman görüşlerini ve kamuoyunun beklentilerini göz önünde bulundurarak alıyoruz.” açıklamasında bulundu.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Metinde yönetimin karar alma sürecini etkileyen hangi unsurlar yer almıştır? Üç tanesini yazınız.

Sivil Toplum Kuruluşları Sundukları bilimsel raporlar ve uzman görüşleriyle sürece katkı sağlamışlardır.

Kamuoyu: Dilekçeler ve sosyal medya kampanyaları ile taleplerini dile getirerek yönetimi harekete geçirmişlerdir.

Siyasi Partiler: Yerel mecliste sundukları öneriler (bisiklet yolları, oyun alanları vb.) ile projenin içeriğini şekillendirmişlerdir.

Medya: Haberler ve programlar aracılığıyla halkı bilgilendirmiş ve farklı görüşlerin duyulmasını sağlamıştır.

2. Projenin gündeme gelmesinde bireylerin hangi yolları kullandığı belirtilmiştir?

Bireyler projenin gündeme gelmesi için şu yolları kullanmışlardır:

Belediyeye resmi dilekçe ve başvurular göndermişlerdir.

Sosyal medya üzerinden dijital farkındalık ve kampanya yürütmüşlerdir.

3. Medyanın bu süreçteki etkisini açıklayınız.

Medya, sürecin şeffaf bir şekilde ilerlemesini sağlamıştır. Yerel medya kuruluşları yaptıkları haberlerle halkı bilgilendirmiş; televizyon veya radyo gibi mecralarda düzenlenen programlarda uzmanların ve vatandaşların görüşlerine yer vererek kamuoyu oluşmasına aracılık etmiştir. Bu sayede farklı fikirler karar alma sürecine dahil edilmiştir.

A. Aşağıda yer alan gazete haberini dikkatlice okuyunuz. Bu haberi, olayları araştıran ve kamuoyunu bilgilendirmeyi amaçlayan bir gazeteci gibi değerlendiriniz. Haberde anlatılan çevre sorununu, bu sorunun insanlar üzerindeki etkilerini ve vatandaşların tepkilerini inceleyerek ilgili soruları cevaplayınız.

GAZETE

Kozmetik Fabrikasının Atık Suları Nehri Kirletti: Halk Sağlığı Tehlikede

Yöremizde faaliyet gösteren bir kozmetik fabrikasının atık sularını yakınındaki nehre boşaltması, çevre ve insan sağlığı açısından ciddi tehlikelere yol açtı. Fabrikanın çevreye duyarsız bu uygulaması, bölgede yaşayan vatandaşların en temel haklarının ihlal edildiği yönünde tepkilere neden oldu.

Atık suların nehre karışmasıyla birlikte su ve toprak kirliliği artarken, kirlenen su kaynaklarını içme suyu ve tarımsal sulama amacıyla kullanan vatandaşlarda mide, bağırsak ve cilt hastalıklarının yaygınlaştığı bildirildi. Uzmanlar, kirliliğin halk sağlığını doğrudan tehdit ettiğine dikkat çekiyor.

Özellikle hastalıklar nedeniyle okula devam edemeyen öğrenci sayısındaki artış, eğitimde aksamalara yol açtı. Veliler, çocuklarının sağlık sorunları sebebiyle derslerinden geri kaldığını ve okul başarılarının olumsuz etkilendiğini ifade ediyor.

Yaşanan gelişmeler üzerine çevrede yaşayan vatandaşlar bir araya gelerek durumu protesto etti. Vatandaşlar, sorunun bir an önce çözülmesi talebiyle belediyeye dilekçe vererek yetkilileri göreve çağırdı. Belediye ve ilgili kurumların konuya ilişkin nasıl bir adım atacağı merakla bekleniyor.

SORU	CEVAP
Verilen haberdeki temel sorunu yazınız.	Bir kozmetik fabrikasının atık sularını arıtmadan nehre boşaltması sonucu oluşan çevre kirliliği ve bu kirliliğin toplum sağlığı ile eğitimi olumsuz etkilemesidir.
Verilen haberde ihlal edilen iki temel hakkı yazınız.	Sağlık hakkı, temiz bir çevrede yaşama hakkı
Kirlenen nehrin neden olduğu sağlık sorunlarının neler olduğunu yazınız.	Kirlenen suyun kullanımı sonucu vatandaşlarda mide, bağırsak ve cilt hastalıkları görülme riski artmıştır.
Sağlık sorunlarının öğrencilerin eğitimini nasıl etkilediğini açıklayınız.	Sağlık sorunları yaşayan öğrencilerin okula devam edememesi, derslerinden geri kalmaları ve buna bağlı olarak okul başarılarının düşmesi şeklinde olumsuz etkilenmiştir.
Vatandaşların sorunu çözmek için hangi temel haklarını kullandıklarını belirtiniz.	Dilekçe hakkı
Fabrikanın bu kirliliği durdurmak için neler yapması gerektiğini yazınız.	Acilen modern bir atık su arıtma tesisi kurmalı, atıklarını nehre boşaltmayı durdurmalı ve çevre mevzuatına uygun şekilde faaliyet göstermelidir.

Yöremizde yaşayan bir vatandaş olarak fabrikanın ortaya çıkardığı sorunu ifade eden bir dilekçe yazınız.

.....BELEDİYESİ BAŞKANLIĞINA

İlçemizde faaliyet göstermekte olan kozmetik fabrikasının, kimyasal atık sularını arıtmadan yakınımızdaki nehre boşalttığı tespit edilmiştir. Bu durum nehir suyunda ve çevredeki toprakta ciddi kirliliğe yol açmıştır.

Söz konusu kirlilik nedeniyle bölge sakinlerinde mide, bağırsak ve cilt hastalıkları baş göstermiş; özellikle çocuklarımız sağlık sorunları nedeniyle okula gidemez hale gelmiştir. Temel hakkımız olan sağlıklı bir çevrede yaşama ve sağlık haklarımızın korunması adına, ilgili fabrikaya gerekli denetimlerin yapılmasını, çevre kirliliğinin durdurulmasını ve sorumlular hakkında yasal işlem başlatılmasını arz ederim.

Adres:

Telefon:

T.C. Kimlik No:

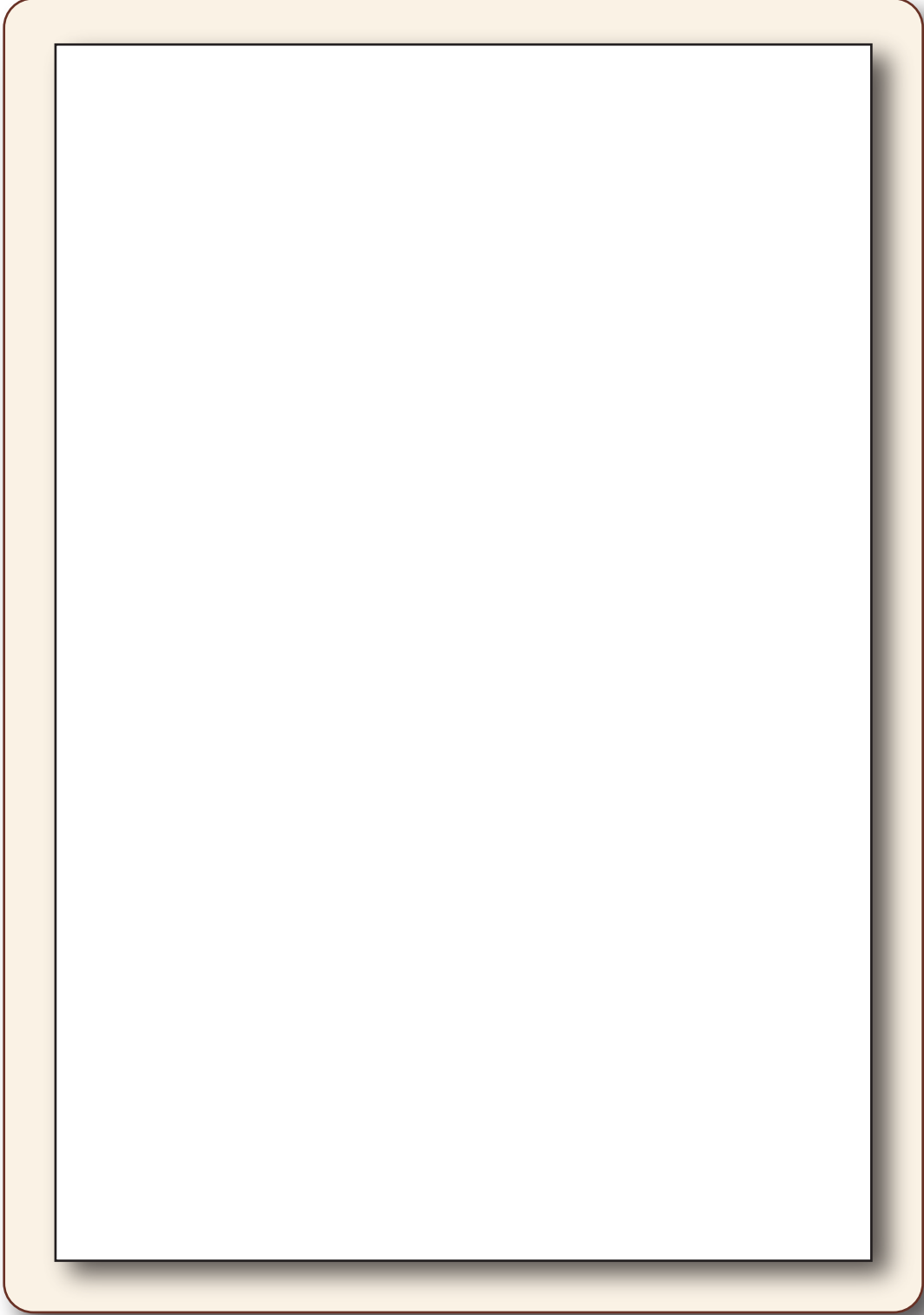
Tarih

...../...../.....

İmza:

Adı Soyadı:

C. Gazete haberindeki çevre sorununu dikkate alarak, daha yaşanabilir bir çevreyi hedefleyen bir afiş tasarlayınız.

A.

“ORTAK BAHÇE KİMİN”

Çınarlı Ortaokulu'nun bahçesinde öğrencilerin oyun oynayabileceği geniş bir alan bulunmaktadır. Okul yönetimi bu alanın herkes tarafından eşit ve güvenli şekilde kullanılması için bazı kurallar belirlemiştir.

Ancak bir süre sonra bazı öğrenciler bahçenin en geniş bölümünü sadece kendi oyunları için kullanmaya başlamıştır. Diğer öğrenciler bahçede oyun oynamak istediklerinde ise “Burası bizim alanımız.” diyerek o öğrencileri dışlamışlardır. Bu durum, bahçede oyun oynamak isteyen birçok öğrenciyi üzmüştür. Ayrıca bahçede çöp kutuları olmasına rağmen, bazı öğrenciler çöplerini yere atmış, bahçe zamanla kirlenmiştir. Bu yüzden oyun alanı güvenli olmaktan çıkmıştır.

1. Bu olayda hangi haklar ihlal edilmiştir?

Bu olayda öğrencilerin en temel haklarından olan oyun oynama hakkı ve eğitim ortamından güvenli şekilde yararlanma hakkı ihlal edilmiştir.

2. Öğrenciler hangi sorumluluklarını yerine getirmemiştir?

Başkalarının haklarına saygı duyma, çevreyi temiz tutma, Okul yönetiminin belirlediği kurallara uyma-
sorumluluklarını yerine getirmemişlerdir.

3. Ortak alanlar kullanılırken kurallara neden uyulmalıdır?

Ortak alanlarda kurallar, kaosu önlemek ve adaleti sağlamak için vardır. Kurallara uyulmadığında “güç-
lü olanın dediği olur” mantığı hakim olur; bu da çatışmalara, güvensizliğe ve alanın verimsiz kullanılma-
sına yol açar. Herkesin huzurlu ve eşit şartlarda alandan yararlanması ancak kurallarla mümkündür.

4. Siz aynı durumda olsaydınız oyun alanına alınmadığınızda ne hissederdiniz?

Muhtemelen kendimi dışlanmış, üzgün ve haksızlığa uğramış hissedirdim. Okulun bir parçası olduğum
halde bana ait olan bir alanı kullanamamak, okula olan aidiyet duygumu zedeleyebilirdi.

5. Kuralları çiğnediğinizde toplumsal düzeni nasıl etkilemiş olursunuz?

Kuralları çiğnemek, toplumsal düzende güven duygusunun sarsılmasına neden olur. Bir kişinin kural
bozması başkalarına “kötü örnek” oluşturur ve zamanla kimsenin kurallara uymadığı, huzursuz ve
bencil bir toplum yapısı ortaya çıkar.

6. Sizce okul yönetimi bahçenin adil kullanılması için nasıl önlemler almalıdır?

Bahçede kuralların uygulanıp uygulanmadığı okul yönetimi tarafından kontrol edilebilir. Öğrencilere
“ortak kullanım alanları” ve “empati” konulu kısa seminerler verilebilir veya uyarıcı levhalar asılabilir. Öğ-
rencilerden oluşan ekipler kurularak çevreyi temiz tutma bilinci bir sorumluluk projesine dönüştürülebilir.

DİJİTAL VATANDAŞIN GÜCÜ

Merhaba genç vatandaş!
Bugün mahallenin “Dijital Strateji Uzmanı” sizsiniz. Okul yolundaki o tehlikeli, kapağı kırılmış rögar çukurunu fark ettiniz mi? Herkes şikâyet ediyor ama kimse harekete geçmiyor. Sizin göreviniz, teknolojinin süper güçlerini kullanarak bu sorunu ışık hızıyla çözmek!

- A.** Mahallede karşılaşılan bu sorunun geleneksel yollarla ve dijital yollarla nasıl bildirildiğini gösteren iki farklı yöntem aşağıda yer almaktadır. Görselleri ve açıklamaları dikkatle inceleyiniz. Bu yöntemlerin zaman, erişim, etkililik ve vatandaşın rolü açısından nasıl farklılaştığını düşününüz.

1. Teknolojik gelişmelerin, sizin “hak arama” özgürlüğünüzü nasıl bir şekle dönüştürdüğünü bir kaç cümleyle açıklayınız.

Teknolojik gelişmeler, hak aramayı daha hızlı, kolay ve erişilebilir hâle getirmiştir. Artık insanlar bir sorunu bildirmek için kuruma gitmek zorunda kalmadan mobil uygulamalar ve genel ağ üzerinden başvuru yapabilmektedir. Bu da vatandaşların daha etkin ve bilinçli hareket etmesini sağlamaktadır.

B. Rögar kapağının kırılması olayını ve sorun bildirme yollarını dikkatlice inceleyiniz. Bu görsellerden aldığınız ipuçlarını kullanarak, teknolojinin hak arama sürecini nasıl değiştirdiğini sorgulayan 5N1K soruları oluşturunuz.

SORGU ALANI	BENİM SORULARIM
1. NE? (Değişim)	Eskiden bir sorunu bildirmekle, bugün bildirmek arasında ne gibi farklar vardır?
2. NEDEN? (Gerekçe)	İnsanlar neden dijital yolları tercih etmeye başladı?
3. NASIL? (Yöntem)	Teknoloji, hak arama sürecini nasıl kolaylaştırır?
4. NEREDE? (Mekân)	Geleneksel yöntemlerle bir sorunu bildirmek için nerede bulunmak gerekirdi?
5. NE ZAMAN? (Hız)	Vatandaşlar karşılaştıkları sorunları genellikle ne zaman dijital yollarla bildirmeyi tercih eder?
6. KİM? (Etki)	Dijital yöntemlerin hak arama sürecine girmesi, sorunların çözümü sürecinde kimlerin hayatını daha fazla etkilemiş olabilir?

C. Okul yolundaki kırık rögar kapağının çevre ve insan güvenliği için risk oluşturduğunu fark ettiniz. Şimdi bir dijital vatandaş olarak harekete geçme zamanı!

1. Kırık rögar kapağı sonucu oluşan çukur hangi tehlikelere yol açabilir?

Kırık rögar kapağı, özellikle okul yolunda yürüyen öğrencilerin ve yayaların çukura düşerek yaralanmasına neden olabilir. Bu durum bisikletliler ve araçlar için de kaza riskini artırır. Ayrıca engelli bireyler ve yaşlılar için ciddi bir güvenlik sorunu oluşturur.

2. Bu sorunu bildirmek için hangi dijital yolu kullanırsınız? Cevabınızı nedeniyle birlikte yazınız.

Bu sorunu bildirmek için belediyenin mobil uygulamasını veya resmî genel ağ sitesindeki dijital başvuru sistemini kullanırım. Böylece kuruma gitmeden, hızlı ve kolay bir şekilde bildirim yapabilirim.

3. Bu dijital başvurunun etkili olması için hangi bilgileri eklersininiz?

☒	Fotoğraf
☒	Konum bilgisi
☒	Kısa açıklama
☒	Tarih / saat
☒	Diğer: İletişim bilgileri

4. Bu dijital başvurunun nasıl bir sonuç doğurmasını beklersiniz?

Bu dijital başvuru sonucunda belediye ekiplerinin kısa sürede olay yerine gelerek kırık rögar kapağını onarmasını ve okul yolunun yeniden güvenli hâle gelmesini beklerim.

Başvurunuz 5279 takip numarası ile kayıt altına alınmıştır. İletişim bilgilerinize gönderilen güvenlik kodu ile başvurunuzu takip edebilirsiniz.

Yaptığınız dijital başvurunun sisteme kaydedildiğini gösteren bilgileri aşağıya yazınız.

Başvuru Tarihi: Öğrenci tarafından yazılır.

Başvuru Yolu: (Mobil uygulama / e-Belediye / Web adresi) Öğrenci tarafından yazılır.

Başvuru Numaranı: Öğrenci tarafından yazılır.

Okulun önündeki sorunla ilgili başvurunuzu yaptınız. Ekipler geldi ve sorunu çözdü. Bu olay gazete manşetlerinde bile yer aldı.

Dijital Başvuru Hayat Kurtardı!

Geçen hafta uygulama üzerinden gelen ‘çukur’ ihbarı sayesinde, ekipler mesai bitmeden onarım yaptı.

Geçtiğimiz hafta bir öğrenci tarafından mobil belediye uygulaması üzerinden bildirilen kırık rögar kapağı, ekiplerin hızlı müdahalesi sayesinde kısa sürede onarıldı.

Özellikle okul yolunda kaldırım taşlarının kenarındaki rögar kapağı, öğrenciler için risk oluştuyordu.

Yetkililer, yapılan dijital ihbarın ardından ekiplerin mesai bitmeden olay yerine ulaştığını ve kapağın güvenli şekilde yerine yerleştirildiğini belirtti. Belediye yetkilileri, vatandaşların dijital başvuru sistemlerini kullanmasının hem zaman kazandırdığını hem de olası kazaların önüne geçtiğini vurguladı.

1. Bu gazete haberinde kendi isminizi görseydiniz neler hissederdiniz?

Gazete haberinde ismimi görseydim, toplum için faydalı bir iş yaptığım için gurur duyardım ve bir vatandaş olarak sorumluluğumu yerine getirdiğimi hissederdim.

2. Teknolojinin vatandaşlık haklarınızı bu kadar hızlı kullanmanızı sağlaması;

a) Toplumsal sorunlara karşı duyarlılığınızı nasıl etkiler?

Teknoloji sayesinde sorunlar daha hızlı bildirilebildiği için insanlar çevrelerinde olup bitene karşı daha duyarlı olur ve sorunlara kayıtsız kalmaz.

b) Devlete ve kurumlara olan güveninizi nasıl etkiler?

Sorunlara hızlı şekilde çözüm üretilmesi, vatandaşların devlet kurumlarına olan güvenini artırır ve vatandaşlar yapılan başvuruların dikkate alındığına bizzat şahit olur.

D. Dijitalleşme sadece hızı değil, hayat kalitemizi de değiştirdi. Şimdi ailenizden bir yetişkinin rehberliğinde geçmişle bugünü karşılaştırınız. Onlara eskiden mahalledeki, evdeki, iş yerindeki vs. bir sorunu bildirmek veya bir belge almak için neler yaptıklarını sorunuz.

Ailenizin anlattığı “Geleneksel Yöntemler” şu an hâlâ geçerli mi? Geçerli değil ise bugün hangi yöntemler geçerli?

Ailem, eskiden bir sorunu bildirmek için belediyeye gidildiğini veya dilekçe yazıldığını söyledi; ancak günümüzde bu yöntemlerin çoğu yerini dijital başvuru sistemlerine bırakmıştır.

Belediye uygulamasının veya e-Devlet’in sunduğu belgenin üzerinde bulunan “karekod (QR Kod)” veya “barkod” neyi temsil eder?

QR kod ve barkod, belgenin resmî ve gerçek olduğunu gösterir. Bu kodlar sayesinde belgenin doğruluğu dijital ortamda kontrol edilebilir ve bilgi güvenilir hâle gelir.

Ailenizden aldığınız bilgilerle (sözel veriler), resmî sitelerden (e-Devlet/e-Belediye) edindiğiniz bilgileri karşılaştırdığınızda;

Hangi bilgi kaynağının daha kesin ve hatasız sonuç verdiğini nedenleriyle birlikte açıklayınız.

Resmî dijital kaynaklar, sistem üzerinden oluşturulduğu ve doğrulanabildiği için sözlü bilgilere göre daha kesin ve hatasız sonuç verir.

AYSUN HANIMIN DİJİTAL VATANDAŞLIK YOLCULUĞU

Aysun Hanım, yaptığı el işlerini ve hamur işlerini satarak ailesinin bütçesine katkı sağlamak istemektedir. Ürünlerini daha fazla kişiye ulaştırmak için e-ticaret sitelerine üye olur. Akıllı telefonuyla ürün fotoğraflarını çeker, satış açıklamaları yazar ve ödemeleri almak için çevrim içi bankacılık uygulamalarını kullanmayı öğrenir.

Bu süreçte genel ağ, dijital platformlar ve teknolojik araçlar, Aysun Hanımın hem ekonomik hem de vatandaşlıkla ilgili haklarını kullanmasını kolaylaştırmıştır. Ancak kişisel bilgilerin korunması, güvenli ödeme ve doğru bilgiye ulaşma gibi konularda dikkatli olması da gerekmektedir.

A. Aşağıdaki soruları ailenizin yaşadığı dijital deneyimleri düşünerek cevaplayınız. Daha sonra tabloyu doldurarak karşılaştırma yapınız.

1. Gün içinde aileniz hangi dijital uygulamaları kullanıyor?

EBA, e-Devlet, e-Nabız, Çevrim içi bankacılık, Mesajlaşma ve alışveriş uygulamaları

2. Bu uygulamalar ailenize hangi kolaylıkları sağlıyor?

Zamandan tasarruf, işlemleri evden yapabilme, bilgiye hızlı ulaşabilme, resmî işleri kolayca sonuçlandırabilme

3. Aileniz veya siz hiç dijital bir hizmette sorun yaşadınız mı?

Sistem yoğunluğu, genel ağ bağlantı sorunu, sisteme giriş yapamama, yanlış bilgiyle karşılaşma

İncelenen unsur	Aysun Hanım	Ben
Kullanılan dijital araç	e-ticaret sitesi, mobil bankacılık	EBA
Sağlanan kolaylık	Ürünlerini geniş kitlelere ulaştırma	Derslere ve bilgilere erişim
Karşılaşılabilecek sorun	Güvenli ödeme, kişisel verilerin risk altında kalabilmesi	Sistem yoğunluğu

Aysun Hanım'a dijital araçları kullanma deneyimi ile ilgili sorabileceğiniz 5N1K sorularını aşağıdaki tabloya yazınız.

5N1K	SORU
Ne?	Ürünlerinizi satmak için hangi dijital platformları kullanıyorsunuz?
Neden?	Dijital araçları tercih etmenizin nedeni nedir?
Nasıl?	Ödeme işlemlerini dijital ortamda nasıl yapıyorsunuz?
Kim?	Dijital satış sürecinde size kimler yardımcı oldu?
Ne zaman?	Dijital araçları kullanmaya ne zaman başladınız?
Nerede?	Dijital satış ve ödeme işlemlerini genellikle hangi ortamda gerçekleştirme ihtiyacı hissediyorsunuz?

- C. Aşağıdaki dijital uygulamalardan birini seçiniz. Verilen sorular doğrultusunda seçtiğiniz uygulama ile ilgili bir araştırma yapınız. Yaptığınız araştırma ile ilgili kısa bir rapor yazınız.

● Uygulama 1

EBA

Giriş yapacağınız uygulama:
EBA
<https://www.oba.gov.tr>

Öğrenci

Karekod ile giriş

EBA Hesabı ile Giriş Yap

TC Kimlik No

Şifre

Şifremi unuttum

EBA hesabı oluştur

EBA şifresi al

Giriş

● Uygulama 2

Kişisel Sağlık Sistemi

T.C. Kimlik Numarası Giriniz

e-Nabız şifrenizi giriniz

☐ Ben robot değilim

reCAPTCHA

Şifremi Unuttum

Giriş

 e-Devlet Üzerinden Giriş
* e-Devlet şifreniz ile giriş yapabilirsiniz

 e-İmza ile Giriş
* Elektronik imzanız ile doğrudan giriş yapabilirsiniz

* İlk kez e-Nabız kullanıcısı olacak kişiler e-Devlet (www.turkiye.gov.tr) üzerinden e-Nabız'a giriş yaparak profil ayarları üzerinden e-Nabız şifresi oluşturmali ya da kendi Aile Hekimine başvurarak e-Nabız için hesap oluşturabilirler.

Aile Hekimi Girişi
* Vatandaşa geçici e-Nabız şifresi oluşturmak için e-Devlet şifreniz ile giriş yapabilirsiniz

Örnek e-Nabız Hesabı
* Örnek e-Nabız hesabını buradan inceleyebilirsiniz

En Yakın Hastane
En Yakın Hastane listesine buradan ulaşabilirsiniz.

En Yakın Nöbetçi Eczane
En Yakın Nöbetçi Eczane listesine buradan ulaşabilirsiniz.

Vücut Kitle İndeksi
Vücut Kitle İndeksinizi hesaplayınız.

Kardiyovasküler Hastalık Riski
Kardiyovasküler Riskinizi hesaplayınız.

31

6. Sınıf

● Uygulama 3

Ptt UETS
ULUSAL ELEKTRONİK TEBLİGAT SİSTEMİ

Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi

© 2026 UETS - v1.0.169

Gizlilik Yasal Privacy Policy İletişim

Giriş

[UETS Şifresi](#) [e-Devlet](#) [e-İmza](#) [Mobil İmza](#)

T.C. Kimlik No/UETS Adresi *

UETS Şifresi *

[Şifremi Unuttum / Yeni Şifre Al](#) [Giriş](#)

Hesabınız yok mu? [Şimdi oluşturun.](#)

Araştırma raporunda kullanacağınız sorular.

1.	Bu uygulama ne amaçla kullanılmaktadır?
2.	Kimler tarafından kullanılmaktadır?
3.	Hangi kurum tarafından sunulmaktadır?
4.	Bu uygulama vatandaşların hangi hakkını kullanmasını kolaylaştırmaktadır?
5.	Dijital ortamda sunulmasının sağladığı kolaylıklar nelerdir?
6.	Bu uygulamanın topluma sağladığı olumlu etkiler nelerdir?
7.	Sizce bu uygulamanın geliştirilmesi gereken bir yönü var mı?
8.	Bu uygulamanın vatandaşlık haklarının kullanımına etkisi hakkında genel bir değerlendirme yapınız.

ARAŞTIRMA RAPORUM

Bu araştırmada e-Nabız adlı dijital uygulama incelenmiştir. e-Nabız, Sağlık Bakanlığı tarafından sunulan bir dijital sağlık hizmetidir. Bu uygulama sayesinde vatandaşlar sağlık bilgilerine genel ağ üzerinden kolayca ulaşabilmektedir.

Araştırmamda kitaplardan, dijital kaynaklardan ve evdeki bir yetişkinle yaptığım görüşmeden yararlandım. Elde ettiğim bilgilere göre e-Nabız uygulaması; muayene bilgileri, tahlil sonuçları, reçeteler ve randevu işlemlerine hızlı erişim sağlamaktadır. Böylece vatandaşların sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkını kullanması kolaylaşmaktadır.

Dijital ortamda sunulması sayesinde vatandaşlar hastaneye gitmeden birçok işlemi yapabilmektedir.

Bu durum hem zamandan tasarruf edilmesini sağlar hem de sağlık kuruluşlarındaki yoğunluğu azaltır. Ayrıca kişiler kendi sağlık durumlarını daha düzenli takip edebilmektedir.

Ancak uygulamanın kullanımı sırasında kişisel bilgilerin korunmasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

Güçlü şifre kullanmak ve bilgileri başkalarıyla paylaşmamak önemlidir.

Sonuç olarak e-Nabız uygulaması, dijitalleşmenin vatandaşlık haklarının kullanımını kolaylaştıran önemli bir örnektir. Doğru ve güvenli kullanıldığında hem bireylere hem de topluma olumlu katkılar sağlamaktadır.

Araştırma raporundan elde ettiğiniz bilgilerden yararlanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Araştırmanızda kullandığınız bilgilerin güncel olduğunu düşünüyor musunuz? Cevabınızı nedenleriyle birlikte açıklayınız.

Evet. Çünkü resmî kurumların güncel dijital platformlarından alınmıştır.

2. Ulaştığınız bilgiler güvenilir kaynaklara dayanıyor mu? Cevabınızı nedenleriyle birlikte yazınız.

Evet. Çünkü resmî kurumlara ve doğrulanabilir kaynaklara dayanmaktadır.

3. Seçtiğiniz dijital uygulamanın vatandaşlık haklarının kullanımında güvenilir bir araç olup olmadığına dair görüşünüzü gerekçeleriyle birlikte açıklayınız.

Evet. Çünkü kişisel verilerin korunmasına yönelik önlemler bulunmaktadır.

Dijitalleşmenin, vatandaşlık haklarının kullanımında hangi koşullarda avantajlı, hangi koşullarda riskli olduğunu düşünüyorsunuz?

Dijitalleşme, vatandaşlık haklarının kullanımında doğru koşullarda avantajlı, bazı koşullarda ise riskli olabilir. Dijital araçlar doğru ve güvenli kullanıldığında vatandaşlar resmî işlemlerini daha hızlı yapabilir, bilgiye kolayca ulaşabilir ve haklarını zaman kaybetmeden kullanabilir. Ancak kişisel bilgilerin korunmaması, güvenilir olmayan dijital platformların kullanılması ve yanlış bilgilere inanılması durumunda dijitalleşme risk oluşturabilir. Bu nedenle dijital araçların bilinçli kullanılması, güvenilir kaynaklara başvurulması ve kişisel verilerin korunmasına dikkat edilmesi gerekir.

